

Enligt sändlista

Bildande av Skogsbyås naturreservat i Nyköpings kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Södermanlands län beslutar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Reservatets gränser ska följa fastighetsgränsen för Nyköping Kila-Skogsby 3:4. Namnet ska vara Skogsbyås naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter (se *Reservatsföreskrifter*) ska gälla i reservatet.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 3 och 4) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Skogsbyås naturreservat
Naturvårdsregister ID	2049441
Kommun	Nyköping
Församling/socken	Kiladalen/Kila
Lägesbeskrivning	38 km V Nyköping, 22 km SSO Katrineholm och 9 km NV Stavsjö
Naturgeografisk region	Tiveden-Tylöskogen-Kolmården
Skoglig värdeatrakt	Kolmårdens skogar
Areal	61,4 ha, varav 42,0 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (ägare)	Nyköping Kila-Skogsby 3:4 (Naturvårdsverket)
Nyttjanderätter/servitut	Servitut: 0480-16/33.1 (väg), 0480-16/33.2 (väg), 0480-16/33.3 (väg), 0480-16/33.4 (upplagsplats)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Södermanlands län

Syfte med naturreservatet

Huvudsyftet med naturreservatet är att bevara områdets biologiska mångfald knuten till gammal tall- och barrblandskog där modernt skogsbruk inte har bedrivits. Syftet är vidare att skydda och bevara områdets biologiska mångfald, särskilt i form av den rika svampfloran. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter, särskilt svampar, ska finnas i området. Syftet är även att tillgängliggöra naturreservatet för det rörliga friluftslivet. Besökare ska ha möjlighet att uppleva områdets värdefulla naturmiljöer, biologiska mångfald, intressanta geologi och de speciella upplevelsevärden som finns i och med att länets högsta punkt, med milsvid utsikt, ligger inom reservatet.

Syftet ska nås genom att området undantas från skogsbruk och olika former av exploateringar. Området ska lämnas orört till stor del, för att utvecklas genom intern dynamik. I de talldominerade markerna ska naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder genomföras. För att gynna tallevande insekter ska fällning av enstaka tallar utföras. I de delar som ej domineras av tall krävs en viss artspecifik skötsel för att gynna exempelvis kärlväxten ryl och olika marksvampar. Detta kan innebära bete och röjning för att åstadkomma en störning i markskiktet för att gynna dessa artgrupper. Vidare ska iordningställda stigar och anordningar vara säkra och hållas i gott skick.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet. Även behov av åtgärder mot invasiva främmande arter ska beaktas.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag. Vid skogsarbeten på angränsande fastighet får upplag anordnas enligt undantagskarta (bilaga 2),
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, spränga, deponera eller dämna,
6. avverka träd eller buskar,
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
8. framföra motordrivet fordon i terrängen, med följande undantag:
 - i samband med uttransport av fålt vilt (björn, älg, hjort och vildsvin) med så kallad älgdragare eller motsvarande,

- i samband med skogsarbeten på angränsande fastighet får basväg enligt undantagskarta (bilaga 2) användas. Dock ska skador på mark i största möjliga mån undvikas,
- för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
- 9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
- 10. kalka eller gödsla mark,
- 11. inplantera för området främmande djur- eller växtarter,

Ovanstående föreskrifter under A6–A8 ska inte utgöra hinder för borttagande av träd som efter förvaltarens bedömning utgör en säkerhetsrisk för angränsande tomter eller vägområde.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Røjning, utmärkning och underhåll av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. För friluftslivets behov anlägga och underhålla anordningar såsom parkeringsplats, vandringsleder, rastplatser, vindskydd, dass och utsiktstorn samt uppsättning av informationstavlor.
3. Naturvårdande skötsel i form av bränning, friställning av vidkroniga träd och död ved samt tillskapande av död ved liksom viss røjning och fällning av enstaka träd.
4. Betesdrift med tillhörande stängsling.
5. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
6. Bekämpning av invasiva främmande arter.
7. Uttransport av fällda träd som efter förvaltarens bedömning inte bör ligga kvar med tanke på säkerhet för stigar/leder anordningar, angränsande tomter eller vägområde.

I naturreservatet krävs Länsstyrelsens tillstånd för att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar,
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet,
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,

2022-09-26

511-3171-2017

4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas så att den lokala populationen påverkas negativt,
5. framföra motordrivet fordon annat än mindre eldrivet fordon avsett för personer med funktionsvariation.

I reservatet är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

6. anordna lägerverksamhet,
7. anordna tävlingar.

Upplysningar

Beslutet kan överklagas, se bilaga 5.

Beslutet kungörs i ortstidning och i Södermanlands läns författningssamling.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart, även om beslutet överklagas.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken, medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet.

Genom beslutet om naturreservat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla i reservatet. Se 4 § skogsvårdslagen (SFS 1979:429). Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektshärjning inom reservatet.

Enstaka träd som tas bort i samband med naturvårdsåtgärder eller säkerhetshuggningar kan flyttas men ska i första hand lämnas kvar i naturreservatet.

Jakten regleras i särskilt jakträttsavtal.

Ansvarsförhållanden avseende rastplats och utsiktstorn regleras i separat avtal (Lst dnr 512-3990-2020) mellan Länsstyrelsen och Föreningen Sörmlandsleden.

Sörmlandsleden går genom området. Länsstyrelsen har en uppgörelse med Föreningen Sörmlandsleden avseende ledens underhåll. Om det i framtiden uppstår behov av att korrigera ledens sträckning ska detta vara möjligt och ske i dialog med Länsstyrelsen.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Inom strandskyddat område är det enligt 7 kap. 15 § miljöbalken förbjudet att till exempel uppföra nya byggnader, ändra byggnader, sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer eller utföra andra åtgärder som kan skada växt- och djurliv.

2022-09-26

511-3171-2017

Inom naturreservatet finns det inga registrerade fornlämningar. Då det kan finnas ej kända fornlämningar inom reservatsområdet påminner Länsstyrelsen om att det enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950) krävs tillstånd från Länsstyrelsen för ingrepp i fornlämning eller fornlämningsområde.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Beskrivning av området

Området följer sträckningen av Skogsbyåsen. Berget sträcker sig i NV-SO riktning med en markant, bitvis brant, förkastning som löper parallellt med områdets gräns åt syd och sydväst. Karaktäristiskt är även de mindre förkastningarna som delar berget på tvären. Skogen domineras av en sammanhängande tallskog på företrädesvis mager bergbunden mark. Åldern uppvisar en stor variation med partier av 100-150 årig skog som varvas med yngre partier av 50-80 årig skog. Inslag av betydligt äldre tallar finns på de högst belägna delarna, de äldsta säkerligen minst 300 år gamla. Flera av de äldre delarna uppvisar en tydlig flerskiktning, troligen uppkommen efter brand. Brandspår, främst i form av kolade stubbar, finns i området.

Utmed foten av den markanta förkastningen fanns tidigare en bördig barrblandskog, värdefull för sin marksvampflora, av företrädesvis gran. Vid de i länet omfattande granbarkborreangreppen som började 2018 dog dock en stor del av de äldre granarna. Området kommer därför att präglas av en stor andel död ved, en ny generation gran, tall och en lövsuccession. Hur marksvampfloran i de tidigare grandominerade delarna påverkas återstår att se.

I reservatets västra del finns ett inslag av kalk i berggrunden där vattnet bland annat har eroderat ut små kanjons i kalkstenen. De basiska förhållandena avspeglar sig i omgivningens markvegetation med flertalet sällsynta svampar och en speciell flora.

Besökare har möjlighet att uppleva områdets tystnad, värdefulla naturmiljöer, biologiska mångfald och intressanta geologi. Sörmlandsleden går dels genom området och dels i form av en drygt 2 km lång rundslinga. Rundslingan går upp till länets högsta punkt (Vensbrinksberget 123 möh) där det finns ett utsiktstorn med milsvid utsikt. Vid den lilla sjön Vikitteln finns en rastplats med vindskydd, eldstad och utedass. Vikitteln ingår inte i naturreservatet. Det finns en parkeringsplats vid reservatets entré.

Bevarande av områdets värden

För att bevara områdets höga naturvärden i form av hållmarkstallskog och barrblandskog, med god tillgång på strukturer i form av gamla grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier, bör reservatet huvudsakligen lämnas för fri utveckling genom intern dynamik. Skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Viss naturvårdande skötsel, såsom röjning och frihuggning av gamla träd bör göras vid behov. Regelbundet bete, eller åtgärder som efterliknar bete, behövs. Viss försiktig markstörning kan behövas för att hindra att mosstäcket blir alltför tjockt; något som kan missgynna fungan. För att stödja brandgynnade arter kan det i de talldominerade delarna av reservatet behövas en skötsel som innebär naturvårdsbränning eller skötselmetoder som efterliknar brand.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Då området är ett populärt utflyktsmål är det viktigt att de inrättningar som finns för friluftslivet hålls i gott skick.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk och exploateringsföretag inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför, enligt Länsstyrelsens uppfattning, ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken ska skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet är förenligt med Nyköpings kommuns översiktsplan (Nyköping 2040).

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda anser Länsstyrelsen det motiverat att förklara Skogsbyås som naturreservat.

Ärendets handläggning

Reservatsbildningen

Området uppmärksammades vid en svampinventering 2007 genom ett fynd av raggtaggsvamp (Olofsson, Dan. 2007. Artportalen). Under 2008 var Skogsbyås ett av de områden i länet som inventerades på fjälltaggsvampar. 2009 gjorde Länsstyrelsen en sammanställning över värdefulla skogsområden på Holmen:s markinnehav i Södermanlands län. Skogsbyås var ett av de objekt som nämndes. Länsstyrelsen skrev att "området har höga naturvärden och bör få någon form av långsiktigt skydd". 2012 registrerade Skogsstyrelsen en nyckelbiotop (N 876-2012) inom området. 2011 föreslog Länsstyrelsen att området skulle bli naturreservat och 2012 godkände Naturvårdsverket objektet till fördelningsplanen. 2014 skrev Naturvårdsverket och dåvarande markägare Holmen en avsiktsförklaring avseende ersättningsmark för att bilda ett naturreservat. Under 2014 avstyckades Nyköping Kila-Skogsby 3:4 från Nyköping Kila-Skogsby 3:1 och staten, genom Naturvårdsverket, övertog den nybildade fastigheten av Holmen. Detta var en del i det så kallade Sveaskogspaketet med bytesmark som genomfördes i det från Sveaskog AB avknoppade Ersättningsmark i Sverige AB (ESAB).

Naturreservatets gräns följer fastighetsgränsen (Nyköping Kila-Skogsby 3:4). Gränsen har markerats i terrängen. Fastigheten har andelar i Nyköping Kila-Skogsby ga:9 (vägen söder

om reservatet). Det finns ett servitut som gör att Länsstyrelsen kan nyttja den väg som går norr om reservatet.

Remiss

Förslag till beslut och skötselplan sändes på remiss till sakägare och berörda i april 2022.

Samråd med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten genomfördes innan handlingarna skickades ut på remiss.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och Länsstyrelsens bemötande

Holmen Skog AB förutsätter att informationsskylt och parkering för reservatsbesökare placeras och utformas så att transporter avseende Holmens skogsbrukande inte hindras. Länsstyrelsen kommer att se till att besöksparkering och informationsskylt inte hindrar Holmens skogsbruk.

Stavsjö-Skogsby samfällighetsförening har inte lämnat något yttrande.

Södermanlands Orienteringsförbund meddelar att man inte har några synpunkter.

Naturskyddsföreningen i Nyköping och Oxelösund avstår från att lämna synpunkter.

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärden och rekreationsvärden i det aktuella området skyddas långsiktigt.

Nyköpings kommun ser positivt på bildandet av Skogsbyås naturreservat och har inga synpunkter.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.

Beslutande

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Beatrice Ask. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Anne-Li Fiskesjö, enhetschef David Hansevi, länsjurist Maria Pettersson, naturreservatshandläggare Markus Forsberg och Peter Lantz deltagit. Den sistnämnda som föredragande.

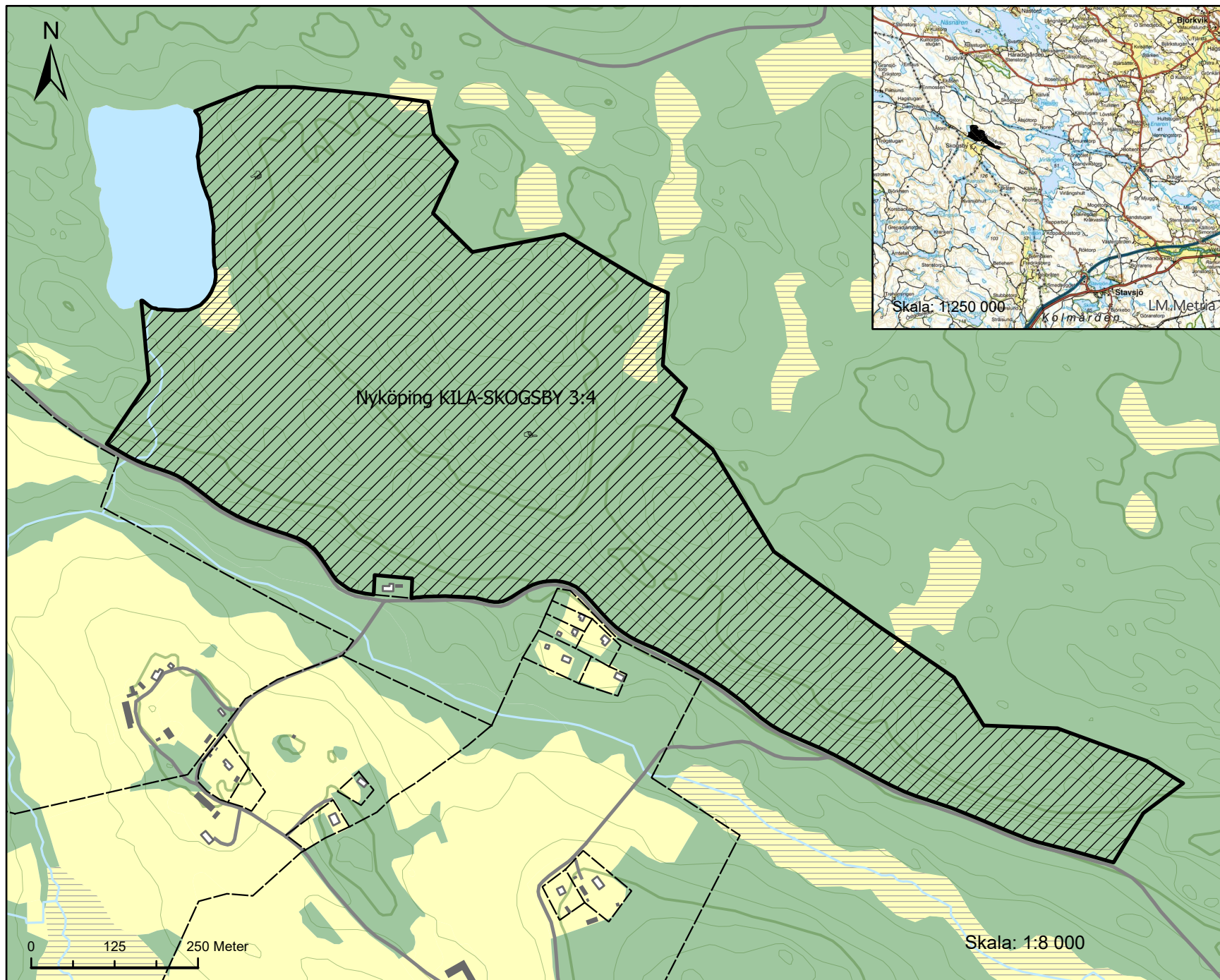
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Hantering av personuppgifter

Information finns på <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/om-oss/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Undantagskarta
3. Skötselplan
4. Skötselplanekarta
5. Hur beslutet överklagas

Beslutskarta

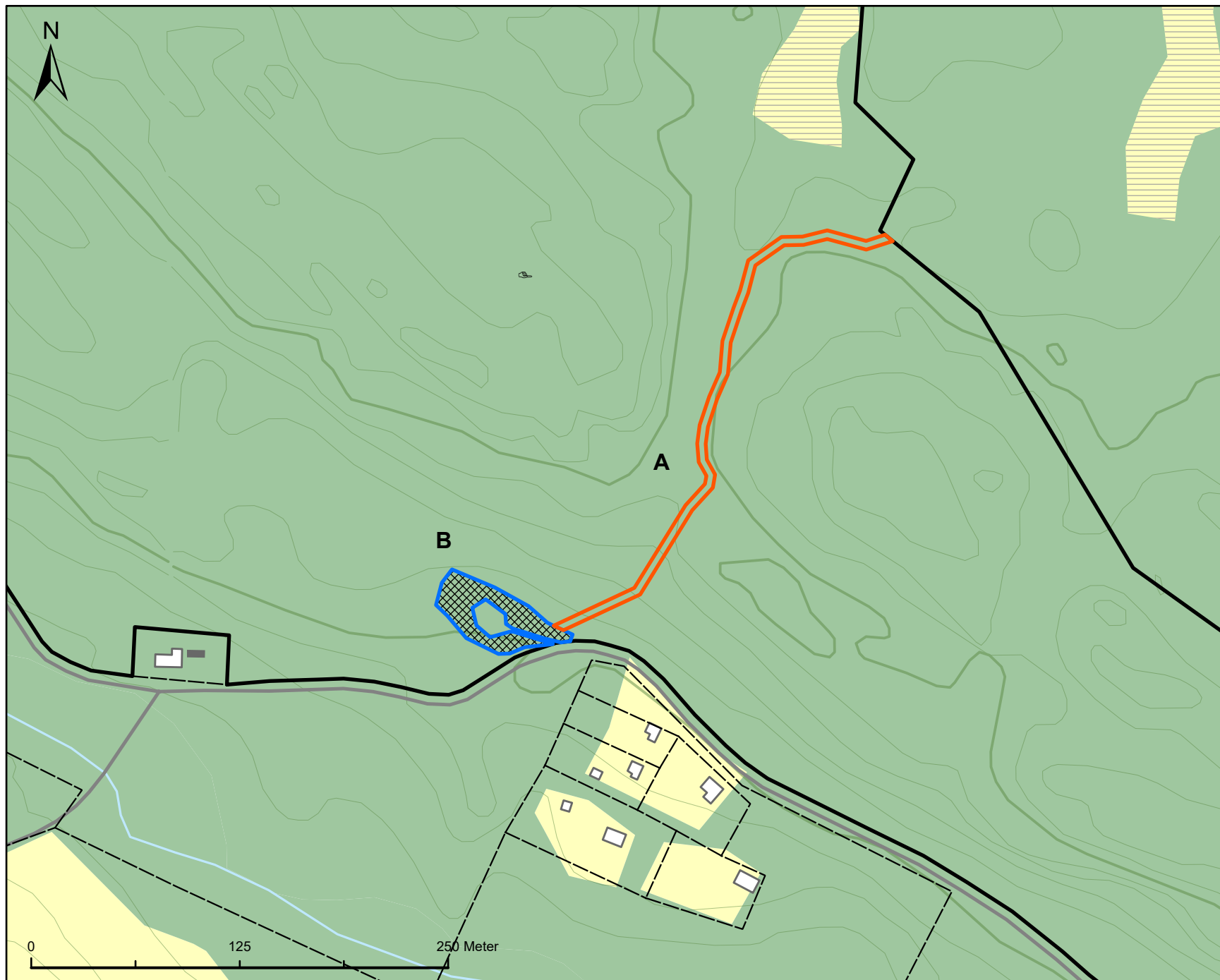
Bilaga 1

Länsstyrelsens beslut om
Skogsbyås naturreservat.
Dnr 511-3171-2017
2022-09-26

 Naturreservat

Länsstyrelsen Södermanland
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Undantag från föreskrifter

Bilaga 2

Länsstyrelsens beslut om
Skogsbyås naturreservat.
Dnr 511-3171-2017
2022-09-26

- A Basväg - undantag från A8
- B Upplag - undantag från A4
- Naturreservat

Länsstyrelsen Södermanland
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet